

Šta se promenilo u našem viđenju policije u Srbiji?

Datum
maj. '11.
20.

Ivan Marović govori o tome šta se promenilo u našem viđenju policije u Srbiji. Copyright Misija OEBS u Srbiji 2011.

Raspravi su prisustvovali kadeti i kadetkinje Kriminalističko-policijske akademije. Copyright Misija OEBS u Srbiji 2011.

Povodom desetogodišnjice rada Misije OEBS u Srbiji u hotelu „Continental“ 16. maja održan je panel posvećen napretku u reformi policije u Srbiji. O najistaknutijim rezultatima u radu policije, ali i o ključnim

preprekama govorili su Dražen Maravić, šef Biroa za strateško planiranje Ministarstva unutrašnjih poslova, Vlajko Senić, član Odbora za odbranu i bezbednost, i Ivan Marović, bivši član organizacije Otpor. **Skupom je moderirala Sonja Stojanović, direktorka Beogradskog centra za bezbednosnu politiku**, koja dugi niz godina prati rad policije i učestvuje u izradi analiza, predloga i preporuka praktične politike za ovu oblast.

Šta u reformi policije više nije prioritet u odnosu na početnu 2001. godinu?

Prvo pitanje u sebi krije nalaz o tome koje su ključne promene ostvarene nakon 10 godina od početka reformi policije. Da podsetimo, na početku 2001. godine ključni prioriteti u reformi policije bili su demilitarizacija, dekriminalizacija i depolitizacija policije. Prema Ivanu Maroviću, nekadašnjem članu *Otpora* ključne promene se vide u tome da je građanima „vraćeno“ pravo na slobodu govora, odnosno građani mogu slobodno da izraze svoje mišljenje a da pritom ne trpe posledice slične onima koje su trpeli u prethodnom, nedemokratskom režimu. Takođe, policija više nije angažovana u vojnim dejstvima što svakako uticalo i na promenu percepcije građana o ulozi policije u društvu. I, postalo je normalno i uobičajeno da građani budu svedoci hapšenja kriminalnih grupa što nije bio slučaj tokom devedesetih godina. Sve nas to prema mišljenju Marovića, navodi na zaključak da je policija danas u velikoj meri demilitarizovana, dekriminalizovana i depolitizovana.

Šef Biroa za strateško planiranje u Ministarstvu unutrašnjih poslova Dražen Maravić je istakao da 2001. godine nije postojao kapacitet političara da sami strateški osmisle koncept reforme. I pored tog nedostatka, prema njegovom mišljenju, promene su se odvijale na tri nivoa: promena policijske kulture i stvaranje vizije policije, zatim promene u organizacionom rukovođenju ljudskim i materijalnim resursima i uvođenje novih policijskih metoda rada poput istražnih tehnika, integrisanog upravljanja granicom, rada policije u zajednici, itd. Ključni rezultati reforme su uspostavljanje solidanog strateškog i normativnog okvira, izgradnja solidnih institucija, ali još uvek postoji slaba umreženost partnera. Pozitivni efekti promena ogledaju se i u količini znanja koja postoje o policiji van sistema. Prema njegovim rečima taj veliki potencijal u društvu policija može da iskoristi za svoj napredak.

Pogled u budućnost - kakvu policiju želimo 2020. godine?

I pored toga što svima 2020. godina izgleda veoma daleko, učesnici panela su imali jasnu viziju kako žele da policija izgleda u budućnosti.

Poslanik Narodne skupštine Vlajko Senić smatra da će Srbija u to vreme biti deo jedne bezbednosne zajednice, tj. Evropske unije te da će svi problemi sa kojima se danas suočavamo biti rešavani na jedan drugačiji način. Dve stvari koje bi posebno voleo da vidi za 10 godina su funkcionalan i transparentan sistem. Kao predstavnik MUP-a, Dražen Maravić smatra da ta 2020. godina treba da bude prekretnica u radu policije i da označi transformaciju policije od čuvara unutrašnje bezbednosti, što je trenutno njena dominantna uloga, ka policiji koja će se baviti prevencijom, odnosno koja će efikasnom primenom savremenih policijskih metoda i tehnologija početi da upravlja bezbednosnim rizicima i pretnjama. Nasuprot ovim stanovištima, iz ugla građanskog društva, Marović je istakao da je za građane najvažnije da postoji dobro uređeni sistem kome oni mogu da se obrate u slučaju da je njihova bezbednost narušena. Kao posebno važno naveo je neophodnost da građani učestvuju u nadzoru rada i formulisanju prioriteta u reformi policije.

Šta zaposleni u MUP-u mogu da učine da policija izgleda tako za 10 godina?

Sa stanovišta Ministarstva, za dalju reformu od presudnog značaja je ulaganje u ljudske resurse. Pod tim se prvenstveno podrazumeva reforma policijskog obrazovanja, zatim razvoj istraživanja i znanja u okviru policije. Policija treba da iskoristi postojeće podatke i da ih razvojem metodologije koja je naučna, uporediva i proverljiva, pretvori u znanje. U ovoj oblasti policiji mogu pomoći i naučne institucije. Drugo, veoma je važno da policija stalno procenjuje svoj rad i da na saznanjima o sopstvenom učinku formuliše dalji pravac reformi.

Šta građani mogu da urade za sopstvenu bezbednost?

Neophodno je da građani ostvare veći partnerski odnos sa policijom. Da bi mogla da se ostvari veća saradnja građana sa policijom, neophodna je decentralizacija policije, tj. veći nivo odlučivanja policije na lokalnu, i s tim u vezi veći nivo odgovornosti policije za svoj rad. Potrebu za većim decentralizacijom pored Marovića potvrdio je i Vlajko Senić. Senić je, takođe, naglasio da u procesu reforme policije pored birokratije važnu ulogu igra liderstvo. „Potrebno je da neko vidi to vreme (2020. godinu) i da vodi instituciju ka cilju“, naveo je narodni poslanik.

Pored mišljenja koje su izneli panelisti, učesnici u diskusiji su istakli da reforme u policiji treba usmeriti u tri pravca:

1. **upravljanje kvalitetom** - podrazumeva analizu rezultata rada zaposlenih u MUP-u;
2. **uspostavljanje karijernog sistema** - po ugledu na zapadne zemlje potrebno je uspostaviti transparentne i jasno definisane kriterijume i procedure za napredovanje. Ovakav sistem bi doveo do otvorene konkurencije za više pozicije i do izbora najboljih kadrova.
3. **uspostavljanje menadžment sistema**, tj. obuke za rukovodioce na tri nivoa - operativni, srednji i strateški nivo.

Izveštaj pripremila Maja Bjeloš, istraživačica BCBP